

Členek ali partikula

1. Členki so nepregibna besedna vrsta, z njimi vzpostavljamo besedne zveze s sobesedilom, izražamo pomenske odtenke posameznih besed, delov stavka, celih stavkov in povedi ali pa tvorimo skladijske naklone. Nekateri členki se po vlogi približujejo veznikom, drugi prislovom.

2. Vrste členkov:

- navezovalni:

A mene nočes s sabo? In kako je s tabo? Ja kam je pa šel? Nñ le pojdi. Pa jaz ti ničesar ne pomenim? Potém pa pojdi, če je tako. Zakaj potém ne greš? Prosim? Sicer pa mi je vseeno. Saj bi res lahko šel z nami! Tak ti si razbil šipo! To Janez ves čas nagaja. Ti si torej razbil šipo! Tudi jaz bi šel z vami.

- čustvovanja:

Hvála bogú se ni nič zgodilo. Žal je tako. Dobro, da sem znal.

- poudarni:

Rávno ti bi to moral vedeti. Tako še: posébn, zlásti, predvsčm, celó

- izvzemalni:

Prišli so le trije. Tako še: samó, edino, kómaj, vsáj

- presojevalni:

Prišli so kaki trije. Tako še: blízu, priblížno, skôraj, domála, málodane

- dodajalni:

Je tudi pametna. Tako še: prív takó, takísto, níti, póleg téga, vključno

- zadržka:

Prívzaprív je res. Tako še: prč, síj, kómaj, žé, sicčr, résda;

Npr.: Je résda lepo, toda..., Je žé prav in lepo, vendar,...

- potrjevanja ali soglašanja:

Dř, tako je. Tako še: dejânsko, gotóvo da, jâ, kâjpak, kakópak, pravílno, prósim, rés, resníčno, sevé, sevéda, zarés, v resníci; Rabijo se tudi v zvezah tipa: Sevéda je tako. Tako še: dejánsko, fáktično, očitno, pri móji dúši, (véri), razúme se, da ...

- možnosti, verjetnosti:

Mordř je res. Tako še: eventuálno, mogóče, morebíti, mórda, nemára; kônčno, kônec kôncev, navsezádnje; brž, bržkone, bržčas, bržda, verjétno; kómaj ...

- mnenja, domneve:

Bajč so ga videli. Tako še: mčnda; čéš (da), denímo, postávimo, recímo, vzemímo ...

- vprašalni:

Ali si ga videl? Tako še: a, kaj, mar, li (starinsko). Samostojno se rabijo v zvezah tipa Te je, a? Tako še: káj, kajně.

- spodbujalni:

• trdilni: *A ga boš pustil pri miru! Ali boš ubogal! Da se tega nisem že prej spomnil! Da si mi zginil spred oči! Dej povedat, kaj misliš (pogovorno)! Kako ne bi bil žalosten ob vsem tem! Ko bi bilo že konec vsega tega sprenevedanja! Morda bi ti stopil k sosedu! Naj bo po tvojem, naj gre! Res ne greš z nami na ples?! Vsaj prišel bi bil, kot si obljubil! Zakaj ne ostaneš doma, če te ni volja z nami?*

• nikalni: *Da me moreš tako jeziti, 'ne jezi me'! Kaj bi jokal zaradi take malenkosti! Še odgovarjal mi boš, kakopak! Kje se bo ona ozirala na takega frkovca! Ko bi bilo tako, kot praviš! Mar ga boš ubil, če te sploh ne uboga! Nikar tako. Saj se ne boš učil ves dan.*

- zanikanja in nesoglašanja:

Ne hodi ven ob tem vremenu. Nikar oditi! Ni odšel. Vraga sem videl v tisti megli. Figo zna. Raba v samostojnem zanikanju: Si bil tam? Ne. Tako še: nikákor, fígo, nasprótno, ko bi bíl.